

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 784 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Iloxmjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqtirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
<i>Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi</i>	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
<i>Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna</i>	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
<i>Qodirova Mavluda Maxodir qizi</i>	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
<i>Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
<i>Raimqulova Sojida Abdusaid qizi</i>	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
<i>Shermatova Yakut Sabirovna</i>	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
<i>Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
<i>Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna</i>	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
<i>Turdiyeva Zilola Jalilovna</i>	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
<i>Xalikova Umida Mirovna</i>	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
<i>Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi</i>	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
<i>Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi</i>	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
<i>Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна</i>	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna</i>	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
<i>Normurodova Gulnora Ikromovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
<i>Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
<i>Jurakulova Dildora Ziyadullayevna</i>	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
<i>Kazakova Saxiba Abdurayimovna</i>	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
<i>Ziyayev Adxamjon</i>	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
<i>Jo'rayeva Nozima Nozim qizi</i>	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
<i>Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
<i>Teshaboyeva Feruza Raximovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
<i>Ashirova Sojida Baxromovna</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
<i>Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna</i>	

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
<i>Jabborova Salomat Abdijalilovna</i>	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
<i>Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna</i>	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi</i>	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
<i>Raximova Xurshidaxon Sadikovna</i>	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
<i>Xalikova Nargiza Abduvaliyevna</i>	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
<i>Zayirkulova Nozima Ilyas qizi</i>	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
<i>Zikriyayev Zokir Mamirovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
<i>Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina</i>	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
<i>Artikova Nodira Shavkat qizi</i>	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
<i>Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
<i>Bekchanova Kuvanch Roximovna</i>	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
<i>Kambarov Kozimjon Ibragimovich</i>	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
<i>Raximova Faridabonu Alisher qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
<i>Raximova Mushtariy Alisher qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
<i>Zoxidov Jahongir Botirxonovich</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
<i>Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi</i>	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
<i>Teshabayeva Oygul Fazliddinovna</i>	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
<i>M. R. Sultonova</i>	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
<i>Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor</i>	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmira Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Baurjan Seytgaliyevich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhraxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeva Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish .	323
Ibodullaeva Dildora Shukurulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmamatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeva	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov Abdiquodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida.....	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
<i>Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov</i>	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
<i>Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li</i>	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyning "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
<i>Tursunova Nilufar Samiyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
<i>Tursunova Saida Isakovna</i>	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
<i>Pirliyeva Gulmira Botir qizi</i>	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
<i>Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
<i>Sadirova Kamola Giyozovna</i>	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
<i>O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi</i>	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
<i>Xalmuxamedov Bobir Taxirovich</i>	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
<i>М. Халикова</i>	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
<i>С. Ю. Нишанов</i>	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
<i>Утешова Зернегул Хурметуллаевна</i>	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
<i>N. Mirbabayeva</i>	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
<i>Matyakubova Shohista Odamboy qizi</i>	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
<i>N. M. Qodirova</i>	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
<i>Rikhsiev Dilshod Shavkatovich</i>	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
<i>Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi</i>	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
<i>Valiev Farrukh Nigmatjonovich</i>	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
<i>Байметов М. М.</i>	
Uzoq muddat davolanishga muhtoj bo'lgan o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish – didaktik zaruriyat sifatida	453
<i>Xoliqulova Dilnoza Sheraliyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish	457
<i>Farsaxonova Mastura Jalol qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning yangi tamoyillari	464
<i>O'tayev Akram Yo'ldoshevich</i>	

Chet tilda tinglab tushunishdagi muammolar va ularni bartaraf etish usullari	467
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning verbal-kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy ahamiyati	471
<i>Nematova Gulsanam Abdullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida "Tibbiy biologiya. Umumiy genetika" fanini o'qitishning psixologik jihatlarining amaliy ahamiyati.....	476
<i>Sharipova Farida Salimjanovna</i>	
Fransuz tili ta'limida madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi	483
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmentini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tajriba-sinov ishlari.....	488
<i>Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna, Mamanazarova Nargiza Komildjanovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida interaktiv simulyatoralarni VISC-5E pedagogik modeli asosida integratsiya samaradorligini tahlil qilish (Ixtisoslashtirilgan maktablar misolida).....	492
<i>Qo'chqorov Shaxzod Begali o'g'li, Turabjanov Sadritdin Maxamatdinovich</i>	
Rinolaliyada tovushlar talaffuzining rivojlanish xususiyatlari	500
<i>Baltabayeva Durdona Erkin qizi</i>	
Intellectual mulk egalari muvaffaqiyatga erishishning psixologik omillari	504
<i>Shamshetov Jiyenbay Karamaddinovich</i>	
O'zbek xalq ertaklarida bola shaxsi ijtimoiy shakllanishiga doir pedagogik qarashlarning ifodalanishi.....	507
<i>Askarova Zuhra Shavkat qizi</i>	
Turkiy yozma yodgorliklarda soletsizm fenomeni: genezisi va funksional xususiyatlari	511
<i>D. A. Raxmatova</i>	
Bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasi	517
<i>Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlari	521
<i>Berdalievna Gulasal Abdukunduzovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	526
<i>Xomidova Dilorom Abduraxmonovna, Xoshimova Zuxra Sulton qizi</i>	
Current Problems of Teaching Instrumental Performance in the Field of Music Pedagogy	531
<i>Mirsadullaev Mirlaziz Mirmuslimovich</i>	
Methods of Forming the Readiness of Students With Disabilities for Lessons Using an Individual Approach.....	535
<i>Kuzieva Gulnoza Makhamadaliyevna</i>	
Pedagogical Factors in Enhancing Performance Skills in a Choral Ensemble	540
<i>Akhmedov Bakhodirkhon Sayfiddinovich</i>	
Yassaviy hikmatlarini adabiy sharhlash usuli orqali o'qitish.....	545
<i>Kenjayeva Rayhona Muzaffar qizi</i>	
Yosh suzuvchilarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish usullari: kinematik zanjir va integrativ yondashuv	550
<i>Yuldashova Madina Murodjon qizi</i>	
10–13 yosh suzuvchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari: sezgir davr va sportga xos yondashuv	556
<i>Ortiqova Ma'muraxon G'ulom qizi</i>	
Yosh taekvondochilarda qat'iy tartiblashtirilgan mashqlar (pumse)da tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari	563
<i>Vahobov Asadbek Akramjon o'g'li</i>	
O'zbek jang san'ati bilan shug'ullanuvchi sportchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirishda integrativ-milliy yondashuv usuli.....	570
<i>Jo'raboyeva Odinaxon Umid qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini stol tennisi sport turiga qiziqtirish va ularning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	576
<i>Azimova Dilnoza Raximjon qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tibbiy madaniyatning psixologik xususiyatlari ..... 579 <i>Asraxonova E'tibor Abdurahob qizi</i>	579
	Shaxsda agressiv xulq-atvorni shakllanishi borasida xorij psixologlarining yondashuvlari ..... 582 <i>Xojakbarova Dildora Abdug'afforovna</i>	582
	Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish texnologiyalari..... 586 <i>Sodiqova Shoista Akbarovna, Lutfullayeva Iroda Abdurahob qizi</i>	586
	Til ta'limining hozirgi holati..... 590 <i>Kushkarbekova Marjan Usenovna</i>	590
	Talabalarning ijodiy rivojlanishida kreativlikning asosiy yo'nalishlari ..... 593 <i>Alimova Gulchehra Qobilovna</i>	593
	Xorijiy tillarni o'rganishda yozma nutqning ahamiyati ..... 596 <i>Safarova M. A.</i>	596
	Qoraqalpoq sinflarda o'zbek tili fanini o'qitishning lingvodidaktik asoslari..... 600 <i>Venera Allashova Tanirberdievna</i>	600
	Интеграция искусственного интеллекта в образование: польза или вред..... 602 <i>Karimbayev Atabek Merdanovich</i>	602
	Tibbiy kimyo darslarida talabalarning klinik tafakkurini rivojlantirish usullari ..... 606 <i>Xolmurodova D. K., Safarova N. S.</i>	606
	Intelktual avlod – sog'lom jamiyat poydevori: tibbiyot talabalarining o'quv jarayonida kommunikativ kompetentligiga ta'sir etuvchi psixologik omillar ..... 610 <i>Tursunbekova Nozima</i>	610
	Sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ..... 613 <i>Roziqov Normurod Elmonovich</i>	613
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari ..... 618 <i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	618
	Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida yordamga muhtoj bolalar integratsiyasi va korreksiyasi..... 622 <i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi, Sulaymonova Shahnoza Alisher qizi</i>	622
	Sportning gandbol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazish texnologiyalarini takomillashtirish ..... 626 <i>Berdiyev Jamshid Baxriddinovich</i>	626
	18–21 yoshdagi talaba futbolchilarning musobaqa faoliyati jarayonida hujum harakatlarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari ..... 631 <i>Djemilov Temur Rasimovich</i>	631
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yin vositalari orqali sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar samaradorligining ahamiyati..... 636 <i>Eshpo'latova Dilnoza Mamaniyoz qizi</i>	636
	Ota-ona bilan munosabatlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ta'siri..... 641 <i>Izaitullayeva Lazokat Eshimboyevna</i>	641
	Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorligini oshirishda kompleks mashg'ulot tizimining samaradorligi..... 646 <i>Zaripova Farida Abdullayevna, Kamoliddinov Sharif Kamoliddin o'g'li</i>	646
	Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida sport gimnastikasi mashg'ulotlarini rejalashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari..... 650 <i>Mirzayev Dilshod Xamidovich</i>	650
	Mahalla – “jonli muzey”: 6–7 yoshli bolalarda milliy g'ururni lokal identifikatsiya orqali kuzatish modeli..... 654 <i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	654
	Yengil dizatriyal bolalarda nutqning bo'g'in tuzilishi va uning shakllanish xususiyatlari..... 658 <i>Pardayeva Muxlisa Furqat qizi</i>	658
	Ochilmagan bo'z qalblar hazor... ..... 662 <i>Eshpulatova Saodat Maxmatovna</i>	662

Speaking Fluency Development Based on CEFR Linguistic.....	665
<i>Abdullayeva Charos Farkhodovna</i>	
Integrating Visual-Based Activities in English Lessons for Primary School Pupils.....	670
<i>Ataullayev Fazliddin</i>	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligiga ta'siri	674
<i>Bovanova Umida Abduvahobovna, Ashurova Dildora Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	679
<i>Bovanova Umida Abduvahobovna, Radjabova Gulchexra Xalbayevna</i>	
Lotin tilini o'qitishda metodlarning qo'llanilishi va uning ahamiyati	683
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Nutqiy kompetensiyaning integratsion o'qitishda yangi metodlari va usullari.....	686
<i>Fayzullayev Sarvar Ibrohim o'g'li</i>	
Talabalarda affliativ motivatsiyani rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari va komponentlari	689
<i>Omonova Nilufar Omon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ta'lim samaradorligini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning o'rni	694
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Qodirova Sarvinoz Bahodir qizi</i>	
Tikuv texnologiyalari asosida o'quvchilarning amaliy topshiriqlar bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish	698
<i>Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna</i>	
Bo'lajak muhandislarning xorijiy til bilish ko'nikmalarini rivojlantirishda individual va differensial yondashuvlar uyg'unligi.....	702
<i>Qurbonova Nafisa Saidjonovna</i>	
Tarbiya panin oqituv arqali oqivshiflardin kreativ qabiletin rawajlandiruv.....	706
<i>Reymova Gulaim</i>	
Mirishkor toponimlarining leksik-semantik xususiyatlari	710
<i>Ro'ziyeva Hilola Fayzulla qizi</i>	
Taekvondochilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi.....	714
<i>Saydaxmadov A'zamxon Valixonovich, Qosimova Nargizaxon Rustamxon qizi</i>	
The Role of Music in Human Spiritual Development and Educational Significance.....	717
<i>Shokirkhonov Bakhtiyorxon Botirkhonovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishning nazariy metodologik asoslari.....	722
<i>Sayfetdinova Dildora Ikramitdinovna</i>	
Gematologik-onkologik kasalliklarga chalingan o'quvchilar uchun hospital maktablarida ta'lim jarayonini tashkil etish	726
<i>Isamuxamedova Dildora Raxmatillayevna, Qayumova Sabrina To'liqin qizi</i>	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	730
<i>Ibragimova Shoira Normuminovna</i>	
Optimisation of Technical and Physical Potential in the Implementation of the Rotational Method of Pushing the Core.....	733
<i>Tajimbetov Anvar Tengelbayevich</i>	
Magistrlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish – kasbiy faoliyatda o'z-o'zini shakllantirish omili sifatida.....	736
<i>Turmatov Jaloliddin Raxmatullayevich</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirish modeli.....	743
<i>Usmonova Kamola Erkinovna</i>	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijtimoiy lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	749
<i>X. A. Suyunova</i>	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik materiallarning o'rni.....	752
<i>Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna</i>	
Motivatsiya – inson faoliyatini harakatga keltiruvchi psixologik omil sifatida	756
<i>Yo'ldoshev Javlon Ablanazar o'g'li</i>	

Цифровые технологии и искусственный интеллект в обучении иностранным языкам: теоретико-методологический анализ	760
Абидова М. И., Абидова Д. М.	
Сюжетно-ролевая игра как способ психоэмоционального развития детей дошкольного возраста, находящихся на длительном лечении.....	764
Амитова Майисия Рахмателлаевна	
Эффективные приемы презентации лексики на уроках иностранного языка	767
Гилязиева Насиба Михайловна	
Речевые действия в методике формирования коммуникативной компетенции при обучении РКИ...	770
Ислямова Сония Юнусовна	
Трансформация ценностей, связанных с физической активностью, у представителей разных поколений: результаты современных исследований	779
У. Ш. Салимов	

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA "RAQAMLI DIREKTOR" AXBOROT-BOSHQARUV TIZIMINI JORIY ETISH VA UNDAN FOYDALANISH MEXANIZMLARI

Berdalievna Gulasal Abdukunduzovna
PhD, dotsent

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruv samaradorligini oshirishda "Raqqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimining o'zni va ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot jarayonida ushbu tizimni joriy etish bosqichlari, undan foydalanish mexanizmlari hamda boshqaruv faoliyatiga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, raqqamli boshqaruv vositalari orqali ma'muriy, pedagogik va tashkiliy jarayonlarni optimallashtirish imkoniyatlari asoslab beriladi. Maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlari rahbarlarining raqqamli va menejerlik kompetensiyalarini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, raqqamli direktor, axborot-boshqaruv tizimi, raqqamli boshqaruv, menejerlik kompetensiyasi, innovatsiya, ta'lim menejmenti.

Abstract: This article examines the role and significance of the "Digital Director" information management system in enhancing management efficiency in preschool educational institutions. The study analyzes the stages of implementing this system, the mechanisms of its use, and its impact on management activities. It also highlights the opportunities for optimizing administrative, pedagogical, and organizational processes through digital management tools. Particular attention is given to the development of digital and managerial competencies among leaders of preschool educational institutions.

Key words: preschool education, digital director, information management system, digital management, managerial competencies, innovation, education management.

Аннотация: В данной статье рассматриваются роль и значение информационно-управленческой системы "Цифровой директор" в повышении эффективности управления дошкольными образовательными организациями. В ходе исследования проанализированы этапы внедрения данной системы, механизмы ее использования, а также влияние на управленческую деятельность. Раскрываются возможности оптимизации административных, педагогических и организационных процессов посредством цифрового управления. Особое внимание уделено вопросам развития цифровых и управленческих компетенций руководителей дошкольных образовательных организаций.

Ключевые слова: дошкольное образование, цифровой директор, информационно-управленческая система, цифровое управление, управленческие компетенции, инновации, управление образованием.

KIRISH

Raqqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim tizimida, xususan, maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. An'anaviy boshqaruv usullarining zamonaviy raqqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Bugungi globallashtirish jarayonlari ta'lim tizimini boshqarishda zamonaviy yondashuvlarni talab etmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruv samaradorligini oshirish, ma'lumotlar bilan ishlashni tezkor va shaffof tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, "Raqqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy raqqamli iqtisodiyot sharoitida tashkilotlar samaradorligi va raqqobatbardoshligini ta'minlash uchun barcha biznes jarayonlarini integratsiyalashgan boshqaruv tizimi asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. An'anaviy boshqaruv tizimlari ko'pincha bo'limlararo axborot izolyatsiyasi, ma'lumotlarni kechikib olish hamda qaror qabul qilish jarayonining sekinlashuvi kabi muammolarni keltirib chiqaradi. Aynan

shu muammolarni bartaraf etish maqsadida “Raqamli direktor” (Digital Director) yoki “Korporativ axborot-boshqaruv tizimi” (Corporate Information Management System – CIMS) konsepsiyasi shakllandi.

“Raqamli direktor” – bu tashkilotning barcha faoliyat yo‘nalishlariga (moliyaviy, ishlab chiqarish, logistika, marketing, inson resurslari va boshqalar) oid ma‘lumotlarni yagona virtual platformada jamlash, tahlil qilish, vizualizatsiya qilish hamda ular asosida qaror qabul qilishni qo‘llab-quvvatlovchi integratsiyalashgan axborot-boshqaruv tizimidir.

Uning asosiy mohiyati quyidagilardan iborat:

1. **Yagona axborot makoni:** tizim tashkilotdagi barcha ma‘lumotlarni (strukturalashtirilgan va nostrukturalashtirilmagan) yagona ma‘lumotlar ombori (Data Warehouse) yoki ma‘lumotlar ko‘li (Data Lake)da markazlashtiradi.
2. **Real vaqt rejimi:** boshqaruv subyektlariga tashkilot faoliyatining istalgan yo‘nalishi bo‘yicha real vaqt rejimida (real-time) ishonchli axborotlarni taqdim etadi.
3. **Analitika va bashorat:** tizim nafaqat joriy holatni aks ettiradi, balki tarixiy ma‘lumotlar asosida tahlil va prognozli hisob-kitoblarni amalga oshirish imkonini yaratadi.
4. **Vizualizatsiya:** murakkab ma‘lumotlarni tushunarli dashboardlar, diagrammalar va hisobotlar ko‘rinishida taqdim etadi.
5. **Qarorlarni qo‘llab-quvvatlash (Decision Support System – DSS):** rahbariyatga strategik va operativ qarorlarni ma‘lumotlarga asoslangan holda qabul qilishda ko‘maklashadi.

“Raqamli direktor” axborot-boshqaruv tizimining mazmuni maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida boshqaruv jarayonlarini raqamlashtirish, avtomatlashtirish va tizimli asosda tashkil etishga qaratilgan kompleks yondashuvni ifodalaydi. Ushbu tizim ta‘lim muassasasi faoliyatining barcha asosiy yo‘nalishlarini yagona axborot makonida birlashtiradi hamda rahbarning boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonini yengillashtiradi.

“Raqamli direktor” tizimi, avvalo, ma‘lumotlarni yig‘ish, saqlash va qayta ishlash funksiyalarini bajaradi. Tizim orqali pedagogik, ma‘muriy va xo‘jalik faoliyatiga oid axborotlar elektron shaklda jamlanadi. Bu hujjat aylanishini soddalashtirib, vaqt va moddiy resurslarni tejash imkonini yaratadi.

Mazkur axborot-boshqaruv tizimi kadrlar boshqaruvi jarayonlarini ham qamrab oladi. Xodimlar haqidagi ma‘lumotlar bazasi, ish faoliyatini baholash, malaka oshirish jarayonlari hamda mehnat intizomini nazorat qilish tizim orqali amalga oshiriladi. Natijada inson resurslarini boshqarish samaradorligi va shaffofligi oshadi.

“Raqamli direktor” tizimining muhim tarkibiy qismi pedagogik jarayon monitoringi hisoblanadi. Ushbu modul yordamida o‘quv-tarbiya jarayonining holati, rejalarining bajarilishi va pedagoglar faoliyati tahlil qilinadi. Olingan ma‘lumotlar asosida direktor pedagogik jarayonni takomillashtirishga qaratilgan asoslangan qarorlar qabul qiladi.

Shuningdek, tizim moliyaviy va xo‘jalik faoliyatini boshqarish imkoniyatini ham ta‘minlaydi. Budjetni rejalashtirish, xarajatlarni nazorat qilish, moddiy-texnik bazani hisobga olish kabi jarayonlar raqamli platforma orqali boshqariladi. Bu esa moliyaviy intizomni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, “Raqamli direktor” axborot-boshqaruv tizimi ota-onalar va jamoatchilik bilan samarali muloqotni yo‘lga qo‘yish imkonini beradi. Raqamli aloqa kanallari orqali axborot almashinuvi ochiq va tezkor amalga oshiriladi, bu esa ta‘lim muassasasiga bo‘lgan ishonchni oshiradi.

“Raqamli direktor” tizimi orqali direktor nafaqat ma‘muriy rahbar, balki raqamli transformatsiya jarayonining yetakchisiga aylanadi. Ushbu tizim boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish, tahlil qilish va samarali rejalashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

“Raqamli direktor” tizimi maktabgacha ta‘lim tashkilotining barcha boshqaruv yo‘nalishlarini yagona raqamli platformada birlashtiradi va quyidagi asosiy funksiyalarni bajaradi:

- elektron hujjat aylanishini tashkil etish;
- kadrlar va pedagogik faoliyat monitoringini amalga oshirish;
- moliyaviy va xo‘jalik faoliyatini nazorat qilish;
- ta‘lim jarayonini tahlil qilish va rejalashtirish;
- ota-onalar bilan raqamli muloqotni yo‘lga qo‘yish.

Mazkur tizim boshqaruv qarorlarini qabul qilishda aniqlik va tezkorlikni ta‘minlaydi.

Tizimni joriy etish ketma-ket va tizimli yondashuvni talab qiladi. Asosiy bosqichlar quyidagilardan iborat:

1-bosqich. Diagnostika va ehtiyojlarni aniqlash. Maktabgacha ta‘lim tashkilotining mavjud boshqaruv holati, muammolari va texnik imkoniyatlari o‘rganiladi.

2-bosqich. Texnik va dasturiy ta'minot. Kompyuter texnikasi, internet tarmog'i hamda maxsus dasturiy platformalar bilan ta'minlash ishlari amalga oshiriladi.

3-bosqich. Kadrlarni tayyorlash. Direktor va xodimlar uchun raqamli savodxonlik, axborot tizimlari bilan ishlash bo'yicha treninglar tashkil etiladi.

4-bosqich. Amaliy joriy etish va monitoring. Tizim sinovdan o'tkazilib, kundalik boshqaruv faoliyatiga joriy qilinadi hamda doimiy monitoring yo'lga qo'yiladi.

“Raqamli direktor” tizimidan foydalanish mexanizmlari ma'muriy va pedagogik boshqaruvni qamrab oladi. Direktor va mas'ul xodimlar real vaqt rejimida axborotlarga ega bo'lib, tezkor va asoslangan qarorlar qabul qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Elektron hisobotlar, raqamli rejalashtirish va monitoring vositalari boshqaruv jarayonini yengillashtiradi hamda inson omiliga bog'liq xatoliklarni kamaytiradi(1-jadval).

1-jadval: “Raqamli direktor” tizimining boshqaruv jarayonlariga ta'siri

Boshqaruv yo'nalishi	An'anaviy boshqaruv	Raqamli direktor tizimi orqali
Hujjat aylanishi	Qog'oz shaklida, sekin	Elektron, tezkor
Nazorat	Davriy va cheklangan	Doimiy va tizimli
Qaror qabul qilish	Subyektiv	Ma'lumotlarga asoslangan
Vaqt sarfi	Yuqori	Optimallashtirilgan
Shaffoflik	Past	Yuqori

Rahbar real vaqt rejimida ma'lumotlarga ega bo'lib, ularni tahlil qilish asosida puxta qarorlar qabul qiladi. Elektron hisobotlar va raqamli rejalashtirish vositalari vaqtni tejash hamda boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. “Raqamli direktor” tizimi boshqaruvda shaffoflikni kuchaytiradi, inson omiliga bog'liq xatoliklarni kamaytiradi va resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlaydi. Natijada ta'lim muassasasining umumiy faoliyati yaxshilanadi, pedagogik jarayon sifati oshadi va jamoaning mas'uliyati kuchayadi.

“Raqamli direktor” axborot-boshqaruv tizimi boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Vaqt va resurslardan oqilona foydalanish, nazoratning kuchayishi hamda ma'lumotlarning aniqligi tashkilot faoliyatining barqaror rivojlanishiga olib keladi. Shuningdek, direktorlarning raqamli va menejerlik kompetensiyalari integratsiyalashib, zamonaviy rahbarlik modeli shakllanadi.

Joriy etishning afzalliklari va qiyinchiliklari

Afzalliklari:

- qarorlar sifatining oshishi – faktlar asosida qaror qabul qilish;
- operativlik – muammolar va imkoniyatlarni tezkor aniqlash;
- xarajatlarning kamayishi – jarayonlarning shaffofligi va optimallasuvi hisobiga;
- raqobatbardoshlik – tashqi o'zgarishlarga tez moslashish;
- strategik rejalashtirish – aniq prognoz va strategiyalar ishlab chiqish imkoniyati.

Qiyinchiliklari:

- yuqori dastlabki investitsiya – dasturiy ta'minot, texnik vositalar va mutaxassislariga ehtiyoj;
- ma'lumotlar sifati va standartlash muammolari – turli manbalardan olingan axborotlarni integratsiyalashdagi murakkabliklar;
- kadrlar masalasi – tizim bilan ishlash uchun malakali mutaxassislarning zarurligi;
- tashkiliy va madaniy qarshilik – xodimlarning yangi ish uslubiga moslashishdagi qiyinchiliklari;
- axborot xavfsizligi tahdidlari – markazlashtirilgan ma'lumotlar omborining kibexavflarga nisbatan sezgirliigi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

R.A. Mavlonovanning maktabgacha pedagogika va ta'limni boshqarish sohasidagi ilmiy ishlari ta'lim jarayonini tashkil etish, boshqaruvning pedagogik asoslari hamda rahbarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan.

Olimaning tadqiqotlarida quyidagi jihatlar alohida ta'kidlanadi:

- maktabgacha ta'lim tashkilotida boshqaruvning tizimlilik tamoyili;
- pedagogik jarayonni rejalashtirish va monitoring qilish;
- rahbarning metodik va tashkiliy kompetensiyalari;
- ta'lim sifatini nazorat qilish mexanizmlari.

Ushbu yondashuv "Raqamli direktor" tizimining nazariy asoslarini mustahkamlaydi, chunki raqamli axborot-boshqaruv tizimi aynan pedagogik jarayonni tizimli monitoring qilish, rejalashtirish va nazorat qilishni avtomatlashtirishga xizmat qiladi.

Mavlonova ta'lim sifatini boshqarishda ma'lumotlarning aniqligi va muntazam tahlilini muhim omil sifatida ko'rsatadi. Bu esa axborot-boshqaruv tizimlari orqali ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish g'oyasiga to'liq mos keladi. Shunday qilib, olimaning ilmiy ishlari "Raqamli direktor" modelining pedagogik va tashkiliy asoslarini ilmiy jihatdan qo'llab-quvvatlaydi.

Sh.Q. Qurbonov ta'limni boshqarish nazariyasi va amaliyoti bo'yicha tadqiqotlar olib borgan olimlardan biridir. Uning ilmiy ishlarida ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish hamda rahbar kadrlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari yoritilgan.

Olim quyidagi g'oyalarni ilgari suradi:

- boshqaruv jarayonlarini modernizatsiya qilish zarurati;
- axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali shaffoflikni ta'minlash;
- nazorat va tahlil mexanizmlarini takomillashtirish;
- rahbarning innovatsion faoliyatga tayyorligi.

Qurbonovning fikricha, zamonaviy ta'lim muassasasida boshqaruv jarayonlari tezkor, aniq va tizimli bo'lishi lozim. Bu esa axborot texnologiyalarini boshqaruv faoliyatiga keng miqyosda integratsiyalashni talab qiladi.

Maktabgacha ta'lim kontekstida mazkur ilmiy qarashlar "Raqamli direktor" tizimini joriy etish mexanizmlarini asoslashda muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan:

- elektron hujjat aylanishini tashkil etish;
- real vaqt rejimida monitoringni amalga oshirish;
- statistik tahlil asosida qaror qabul qilish;
- boshqaruv faoliyatini shaffoflashtirish.

Shu jihatdan, Qurbonovning ilmiy ishlari raqamli boshqaruvning tashkiliy va innovatsion asoslarini ochib beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlarini ishlab chiqish hamda uning amaliy samaradorligini baholashga qaratilgan.

"Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimi zamonaviy tashkilot boshqaruvining markaziy elementi bo'lib, uni an'anaviy boshqaruvdan sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data) asosida ishlaydigan intellektual boshqaruv modeliga o'tishning asosiy vositasi sifatida talqin etish mumkin. Ushbu tizim nafaqat operativ boshqaruv jarayonlarini, balki strategik rejalashtirish mexanizmlarini ham tubdan o'zgartiradi.

Tizimni muvaffaqiyatli joriy etish uchun faqat texnologik emas, balki tashkiliy va madaniy o'zgarishlarni ham amalga oshirish talab etiladi. Raqamli transformatsiya sharoitida "Raqamli direktor" konsepsiyasi rivojlanayotgan tashkilotlar uchun nafaqat qulaylik omili, balki barqaror faoliyat yuritish va muvaffaqiyatli rivojlanishning muhim sharti sifatida namoyon bo'lmoqda.

TAHLIL VA NATIJALAR

Quyidagi natijalar odatda kuzatiladi. Mazkur tadqiqot doirasida ham natijalarni aynan shu bloklar asosida bayon etish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Joriy etish bosqichlari va mexanizmlari:

1. **Diagnostika:** boshqaruv jarayonlari xaritasini ishlab chiqish, muammo nuqtalarini aniqlash, mavjud ma'lumotlar ro'yxatini shakllantirish.

2. **Loyihalash:** tizim modullarini tanlash, foydalanuvchi rollarini belgilash, reglamentlarni ishlab chiqish, ma'lumotlar formatlarini aniqlashtirish.
3. **Pilot sinov:** 1–2 ta guruh yoki bitta moduldan boshlash, aniqlangan xatoliklarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish.
4. **Masshtablash:** tizimni barcha guruhlar va bo'limlarga bosqichma-bosqich joriy etish.
5. **Mustahkamlash:** asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI) va nazorat mexanizmlarini joriy etish, xodimlarni uzluksiz o'qitish modeli, texnik qo'llab-quvvatlash tizimini yo'lga qo'yish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish boshqaruv jarayonlarini sezilarli darajada tezlashtiradi, ma'lumotlar sifatini oshiradi hamda qaror qabul qilish jarayonini analitik asosga olib chiqadi. Biroq barqaror va samarali natijalarga erishish uchun texnologik yechimlar bilan bir qatorda boshqaruv reglamentlari, kadrlar tayyorgarligi va ma'lumotlar intizomi muhim ahamiyat kasb etadi.

Takliflar:

- 3 bosqichli joriy etish rejasi: pilot, kengaytirish va mustahkamlash;
- har bir modul uchun reglament va mas'ul rollarni aniq belgilash;
- direktor va metodistlar uchun "analitika va raqamli boshqaruv" yo'nalishida maxsus treninglar tashkil etish;
- tarbiyachilar uchun qisqa amaliy yo'riqnomalar va video darslarni ishlab chiqish;
- majburiy maydonlar va avtomatik tekshiruv mexanizmlarini joriy etish;
- haftalik audit o'tkazish: aniqlangan xatoliklar ro'yxati va ularni tuzatish muddatlarini belgilash;
- internet aloqasining barqarorligini minimal texnik talablar darajasiga yetkazish;
- ma'lumotlarning zaxira nusxasini yaratish va avariya holatida tiklash rejalarini ishlab chiqish;
- foydalanish faolligi va ma'lumotlar sifati bo'yicha KPI tizimini joriy etish;
- eng yaxshi raqamli amaliyotlar asosida tajriba almashishni yo'lga qo'yish.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan samarali foydalanish boshqaruv jarayonlarini yangi bosqichga olib chiqadi. Ushbu tizim ta'lim sifati, boshqaruv samaradorligi hamda tashkilotning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bois raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RB-637-son Qonun: <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. Ta'lim tizimini raqamlashtirish va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga oid farmon va qarorlar to'plami. Toshkent, 2021. 25–47-betlar.
3. Xodjayev B.X. Ta'lim menejmenti asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2020. 112–156-betlar.
4. Sharipov Sh.S. Raqamli boshqaruv va innovatsion menejment. Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. 68–104-betlar.
5. Abduqodirov A.A., Begimqulov U.Sh. Ta'limda axborot texnologiyalari. Toshkent: Fan, 2019. 90–135-betlar.
6. OECD. Digital Education Outlook 2021. Paris: OECD Publishing, 2021. pp. 55–89.
7. UNESCO. ICT in Education Policy Review. Paris, 2020. pp. 40–72.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.